

Notitie: Actualiseren verordening rechtspositie raads- en commissieleden

Datum : 21 januari 2026

Aan : Presidium

Van : griffie

Betreft : **Actualiseren verordening rechtspositie raads- en commissieleden**

1. Voorstel

Aan het Presidium wordt voorgesteld om de verordening rechtspositie raads- en commissieleden te wijzigen en een voorstel hiertoe aan de raad voor te leggen.

2. Aanleiding

Deze verordening is laatstelijk gewijzigd in 2019 en 2023. Inmiddels zijn er in het landelijke rechtspositiebesluit en de landelijke rechtspositieregeling een aantal wijzigingen doorgevoerd die een vertaling dienen te vinden in de plaatselijke verordening. Deels hebben de landelijke wijzigingen een dwingend karakter. Dat betekent dat de gemeente er niet van af mag wijken. Omdat deze dwingend in de landelijke regeling zijn opgenomen maken zij geen deel uit van de gemeentelijke verordening; dit zou overbodig zijn.

Deels geeft de landelijke regeling beleidsvrijheid aan de gemeenteraden. Dat betekent dat de gemeenteraad keuzes kan maken. Eerder, in 2019 besloot de gemeenteraad al over diverse keuzemogelijkheden. Omdat het inmiddels zes jaar geleden is dat deze keuzes werden gemaakt, worden deze hier opnieuw opgevoerd om te beoordelen of de destijds gemaakte keuzes nog steeds de actuele opvatting van het Presidium/gemeenteraad weerspiegelen.

In deze notitie worden de relevante mogelijkheden voor wijzigingen besproken en voorzien van een voorstel. Naast inhoudelijke wijzigingen worden ook enige technisch/juridische wijzigingen voorgesteld. Aldus ontstaat er een actuele verordening op de rechtspositie van de raads- en commissieleden (fractievoorgangers) in de gemeente Arnhem.

Zoveel als mogelijk zal bij het opstellen van deze verordening de model-verordening van de VNG gevolgd worden.

Notitie: Actualiseren verordening rechtspositie raads- en commissieleden

3. De wijzigingen

a. *Titel verordening*

Voorgesteld wordt om de titel van de verordening in overeenstemming te brengen met die van de modelverordening van de VNG. Dit betekent dat in de huidige titel van de Arnhemse verordening de term 'fractievoorgers' zal worden vervangen door commissieleden. In de definitiebepalingen zal dan worden opgenomen dat de Arnhemse term 'fractievoorgers' eenzelfde begrip is als de landelijk gangbare term 'commissielid'. Deze aanpassing wordt voorgesteld om te voorkomen dat er verwarring kan ontstaan over de vraag of de Arnhemse fractievoorgers lid van een commissie zijn als bedoeld in het rechtspositiebesluit en om zoveel als mogelijk de landelijk gebruikte definities te volgen.

b. *De raadsbedde*

Het is mogelijk om 20% van het bedrag van de raadsbedde afhankelijk te maken van de mate waarin het raadslid vergaderingen bijwoont.

In 2019 besloot u deze optie niet te effectueren. U overwoog dat de hoge mate waarin de Arnhemse raadsleden present zijn bij de vergaderingen geen aanleiding geeft om een deel van de bedde afhankelijk te maken van de mate waarin vergaderingen worden bijgewoond. Er is in Arnhem geen sprake van het verschijnsel van de zogenaamde 'spookraadsleden'. Het voorstel is om deze optie anno 2026 opnieuw niet te effectueren.

c. *'tegemoetkoming' wordt 'onkostenvergoeding'*

De term tegemoetkoming wordt niet gebruikt in de landelijke regelgeving. Daarin is de term 'onkostenvergoeding' gangbaar. Voorgesteld wordt om deze term over te nemen.

d. *Toelage raadslid onderzoekscommissie, vertrouwenscommissie, bijzondere commissies en vaste voorzitter commissie ex art. 82 Gemeentewet*

Onderzoekscommissie

Een raadslid dat deel uitmaakt van een onderzoekscommissie ex artikel 155a (enquête) van de Gemeentewet heeft recht op een maandelijks toelage gedurende de looptijd van de commissie. De hoogte van de toelage moet in deze verordening worden bepaald en mag in totaal maximaal zo hoog zijn als driemaal de maandelijks raadsbedde. In 2019 bepaald de gemeenteraad deze toelage op 25% van de raadsbedde. Het voorstel is om dit percentage te handhaven. Terzijde kan worden opgemerkt dat er in onze gemeente nog geen raadsenquêtes hebben plaatsgevonden. De ervaring elders leert dat, als ze plaatsvinden, de inspanningen intensief, maar ook kortdurend zijn.

Notitie: Actualiseren verordening rechtspositie raads- en commissieleden

Bijzondere commissies

Als de gemeenteraad bijzondere commissies in het leven roept die taken van de gemeenteraad uitvoeren dan kunnen de leden van een dergelijke commissie een toelage krijgen van € 153,33 per maand voor de duur van de activiteiten van de commissie. Het moet dan gaan om een commissie met een zodanig belang, belasting en tijdsbeslag dat die niet redelijkerwijs tot het reguliere werk van een raadslid geacht kunnen worden te behoren. In Arnhem zijn er op dit moment drie bijzondere commissies, namelijk de Auditcommissie, de Agendacommissie en de Commissie Werkgeverschap Griffie. Hoewel er qua belang, belasting en tijdsbeslag duidelijke verschillen bestaan tussen deze commissies, lijkt er geen sprake te zijn van een zodanige belasting dat deze redelijkerwijs niet als behorend tot het reguliere werk van het raadslid kan worden beschouwd.

Van bijzondere commissies zijn de raadswerkgroepen te onderscheiden. Er bestaan geen mogelijkheden om leden van de raadswerkgroepen (extra) te belonen.

Toelage vaste commissievoorzitter

Sinds dit jaar is het mogelijk om de voorzitters van vaste commissie een extra vergoeding toe te kennen. Het moet dan gaan om raadscommissies als bedoeld in artikel 82 van de Gemeentewet, die de besluitvorming van de gemeenteraad voorbereiden. In Arnhem kennen we geen vaste voorzitters in deze zin. De besluitvorming van de gemeenteraad wordt voorbereid in de raadskamers. Formeel zijn de vergaderingen van de Arnhemse raadskamers commissievergaderingen. Maar gezien het telkens wisselende voorzitterschap van de raadskamers kan in Arnhem niet gesproken worden van 'vaste' voorzitters. De Arnhemse 'pool' van raadskamervoorzitters bestaat uit meer dan 20 personen. De minister heeft bij het scheppen van deze mogelijkheid tot extra vergoeding met name het oog gehad op de situatie in een aantal van de grootste gemeenten van Nederland waar de raadscommissies onder een vast voorzitterschap gemiddeld veertig keer per jaar vergaderen, vaak gedurende meerdere dagdelen per week. Het roulerende voorzitterschap van de Arnhemse raadskamers is van andere orde.

e. Hogere vergoeding commissieleden/fractievolgers

Aan commissieleden (niet raadsleden) kan een hogere vergoeding voor het bijwonen van raadskamers (commissies) worden toegekend als er sprake is van bijzondere beroepsmatige deskundigheid en/of er sprake is van een bijzondere zwaarte van de taak van het commissielid.

In de door de raad van de gemeente Arnhem ingestelde commissies (raadskamers, auditcommissie en agendacommissie) is er op dit moment geen sprake van een zodanig zwaarte van het commissiewerk of zodanig specifieke gevraagde deskundigheid. Ten behoeve van mogelijke toekomstige situaties kan de mogelijkheid in de verordening wel geschapen worden. Alsdan wordt voorgesteld om de hogere vergoeding te bepalen op 10% van de raadswedde.

Notitie: Actualiseren verordening rechtspositie raads- en commissieleden

f. Verzekering raadsleden voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden

De achtergrond van deze voorziening is dat raadsleden vaak een aanzienlijk deel van de werkweek voor de gemeenteraad bezig zijn. Zij kunnen daardoor in hun hoofdfunctie minder pensioen opbouwen. Daarnaast hebben raadsleden niet allemaal een hoofdfunctie in loondienst. Om die reden maakte het rechtspositiebesluit tot 9 januari van 2025 het mogelijk dat de raad bij verordening bepaalt dat de raadsleden een bedrag per jaar ontvangen ter hoogte van één maandwedde. Daarmee kunnen zij voorzieningen treffen ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. Inmiddels bepaalt het rechtspositiebesluit dat het al dan niet verstrekken van deze voorziening niet meer overgelaten wordt aan de gemeenteraden, maar dat er dwingend in wordt voorzien. Dit betekent dat alle leden van de raad, met uitzondering van hen die de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt¹, een bedrag ter hoogte van een maandwedde ontvangen.

Voorheen was dit een bepaling die de raad kon toepassen, nu is het dwingende regelgeving. Omdat het in hogere regelgeving is geregeld kan opname in de lokale verordening achterwege blijven.

Deze voorziening is in 2025 eenmalig uitbetaald, in 2026 zal deze in twaalf maandelijkse termijnen, gelijktijdig met de betaling van raadswedde worden verstrekt.

g. loopbaanoriëntatie raadsleden

De gemeenteraad kan de kosten die raadsleden maken omdat zij zich tijdens het raadslidmaatschap oriënteren op hun verdere loopbaan etc. ten laste van de gemeente laten komen. Deze voorziening is sinds 2019 mogelijk voor raadsleden, zij het dat het moet gaan om raadsleden in gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. In grotere gemeenten bestrijkt het raadswerk immers een substantieel deel van de werkweek. Met name in de allergrootste gemeenten die vaak overdag vergaderen.

In 2019 besloot de raad de regeling niet in te voeren. In 2019 waren er bij de griffie geen duidelijke aanwijzingen bekend dat er in de Arnhemse gemeenteraad behoefte bestaat aan financiële ondersteuning voor loopbaanoriëntatie of anderszins mobiliteit bevorderende activiteiten. Dat is in 2025 niet anders. Het advies van de griffie om dit niet te regelen is ongewijzigd.

Indien u op dit moment overweegt om hierin te voorzien, dan zal ook het financiële kader moeten worden geschetst.

¹ Voor hen is het immers onmogelijk om zich alsnog te verzekeren voor pensioen, nabestaandenpensioen of arbeidsongeschiktheid

Notitie: Actualiseren verordening rechtspositie raads- en commissieleden

h. Niet partijpolitiek georiënteerde scholing raadsleden en fractievolgers

Raadsleden hebben recht op vergoeding van de kosten van scholing. Hieraan kan de gemeenteraad een aantal voorwaarden verbinden. De uitvoering van deze en ook andere rechtspositie-regelingen waarop raadsleden aanspraak kunnen maken berust bij het college. Recent heeft de minister van Bzk dit nog eens expliciet bepaald omdat in diverse situaties de uitvoering door de raad of de griffier heeft geleid tot een (politiek) debat in de gemeenteraad. Het is echter niet aan de gemeenteraad om individuele rechtspositie-aanspraken gebaseerd op centrale regelgeving toe te kennen of te ontfangen. De uitvoering van het rechtspositiebesluit is bij uitstek een taak van het dagelijks bestuur van de gemeente.²

De raad mag nadere regels stellen waar het gaat om de vergoeding van kosten van scholing van raadsleden. In dit verband is een scholingsplan voor bestuurders (collegeleden, raadsleden en commissieleden) in voorbereiding bij de afdeling P&O. Zodra het gereed is zal het aan de raad ter vaststelling worden aangeboden (voor zover het de raads- en commissieleden betreft)

Relevante bepalingen uit het scholingsplan zijn verwerkt in het betreffende artikel van de verordening.

i. Technisch/juridische wijzigingen

De bestaande verordening is gescand op de juistheid en actualiteit van terminologie etc. Dat heeft tot een aantal technische, niet inhoudelijke wijzigingen geleid.

De tekst van de actuele verordening vindt u hier:

[Verordening rechtspositie raadsleden en fractievolgers gemeente Arnhem 2019 | Lokale wet- en regelgeving](#)

² Aldus de minister in de circulaire van 27 maart 2025 (2025-0000222133)